

Ministerstvo životního prostředí České republiky

Implementace revidovaných protokolů Úmluvy o dálkovém přenosu znečišťujících látek (CLRTAP)

Pavel Gadas
19. listopadu 2013
Plzeň

Protokoly CLRTAP

- 9 protokolů zaměřených na omezení emisí SO_2 , NO_x , VOC, POPs a NH_3
- Přezkum a revize posledních tří protokolů:
 - Protokol o **těžkých kovech** (24.6.1998)
 - Protokol o **POPs** (24.6.1998)
 - Protokol o omezení acidifikace, eutrofizace a přízemního ozonu (**Göteborgský protokol**, 30.11.1999)

Důvody revizí

- malý počet ratifikací (POPs a HMP: 33, GP: 23 z 51 stran Úmluvy).
k tomu směřovány flexibilní mechanismy:
 - možnost nastavení jiného základního roku než 1990
 - prodloužení lhůty pro aplikaci emisních limitů (15 místo 8 let pro EiT)
- technická zastaralost příloh + nové látky
- nastavení cílů pro další období (stropy)

Protokol o POPs

Revize přijatá v prosinci 2009 zahrnovala:

- úpravy textu protokolu: **zrychlená procedura** vstupu v platnost změn příloh
 - **eliminace** povolených **výjimek** užití pro některé látky z přílohy I a II, které již nebyly aktuální (DDT, Heptachlor, HCB)
 - **zařazení nových látek** do přílohy I a II:
 - hexachlorbutadien, hexachlorcyklohexan, tetra-, penta-, hexa- a hepta-bromdifenyléter, pentachlorbenzen, perfluoroktansulfonáty (PFOS), polychlorované naftaleny, chlorované alkyly s krátkým řetězcem (SCCP, C10-13, > 43 % Cl)
- zpřísnění nakládání s produkty s obsahem PCBs

Protokol o POPs

- Změny přílohy V a VII – přesun věcné části přílohy k BAT do směrného dokumentu
- Odstranění přílohy VII – opatření na mobilní zdroje – zastaralá a nahrazena jinak
- Nové emisní limity pro PCDD/F pro:
 - spalování odpadu 0,1 ng TEQ pro nové a 0,5 pro stávající zdroje
 - aglomerace 0,5 ng TEQ.m⁻³ (ovšem při 16 % O₂)
 - elektrické obloukové pece 0,5 ng TEQ.m⁻³

Implementace změn POPsP

- Změny přílohy V a VII vzhledem k automatickému vstupu v platnost musely být ratifikovány samostatně - zveřejněny ve sdělení MZV pod č. 63/2011 Sb.m.s.
- Otázka implementace hlavní části protokolu: změny nařízení EP a R 850/2004/ES o POPs
 - diskuse nad oblastí výjimek pro PFOS a SCCP, dokončeno v červnu 2012
 - emisní limity pro metalurgii jen nepřímo (v IP a BREF).
- Předpoklad ratifikace en bloc (všech změněných protokolů) – procesně náročné.

Revize Göteborského protokolu - cíle

- Stanovení nových dlouhodobých cílů
 - emisní stropy pouze pro rok 2010, absence revidované stropové směrnice
- Zvýšení počtu ratifikací:
 - vysoká úroveň detailu technických příloh
 - obtížná dosažitelnost některých emisních limitů (např. stacionární motory)
- Aktualizace technických příloh
- Rozšíření záběru o TZL a PM_{2,5} (s důrazem na BC)
- Posílení významu reaktivního dusíku

Revize Göteborgského protokolu

- Revize přijata v květnu 2012
- Emisní stropy vč. $PM_{2,5}$ pro 2020 – z pohledu E. Komise, NGO aj. málo ambiciozní – pro většinu států jen baseline zahrnující opatření v IED, dopravě (EURO VI) aj.
 - emisní stropy jsou stanoveny jako relativní snížení oproti roku 2005
 - zavedení možnosti úpravy stropů (nebo závazku snížení) v případě změny způsobu výpočtu emisní inventury (nové zdroje, významná změna metodiky, opatření, která nepřinesla očekávaný efekt)

Emisní stropy

	NO _x	SO ₂	VOC	PM _{2,5}	NH ₃
ČR 2005 (kt)	286	219	182	22	82
ČR 2020 (kt)	186	120	149	18	76
ČR (%)	35	45	18	17	7
EU (%)	42	59	28	22	6

Revize Göteborgského protokolu

- Emisní limity: většina vychází z IED nebo závěrů o BAT (např. výroba cementu), ve vybraných případech (např. VOC z výroby automobilů přímo z BREF – horní BAT AEL)
- Zavedení nové přílohy X: emisní limity pro TZL vč. doporučující části pro zdroje pod 50 MW
- Příloha č. IX: opatření ke snižování emisí amoniaku ze zemědělských zdrojů
- Příloha č. XI: limitní obsah VOC v produktech (vychází ze směrnice 2004/42/ES)

Revize Göteborgského protokolu

- Implementace:
 - většina požadavků obsažena v IED a jiných evropských předpisech
 - emisní stropy: použity v přípravě nového národního programu snižování emisí, pravděpodobně budou překlopeny do nové NECD
 - nutnost dalšího ověření souladu znění protokolu s legislativou ČR vzhledem k lhůtám k aplikaci emisních limitů a dalších požadavků a možností aplikace přechodných plánů (ačkoli požadavky na stávající zdroje jsou v protokolu formulovány poněkud flexibilně).
 - strategické posouzení: stávající protokol nebyl ratifikován Polskem a Rakouskem

Revize protokolu o těžkých kovech

- 2008 návrh EU k zařazení dalších produktů s obsahem rtuti: např. teploměry, měřicí zařízení, elektronické přístroje. Zpřísnění stávajících ustanovení k obsahu Hg v bateriích.
- před dokončením tohoto procesu resp. menších úprav k posílení ratifikací, vyjednávání tzv. **Minamatské úmluvy**, následně jen drobné úpravy přílohy č. VI k produktům s obsahem rtuti (zůstává omezeno na baterie)

Revize protokolu o těžkých kovech

- Změny v příloze III: povinnost nepřekročení emisí roku 1990 pro Hg, Cd a Pb – některé státy především z bývalého SSSR měly problém s vyčíslením emisí v tomto roce: možnost výběru nového základního roku
- zavedení nových lhůt pro země s ekonomikou v přechodu (EiT) – až 15 let
- aktualizace přílohy V – emisní limity: pro většinu zdrojů pouze prach (identické hodnoty s př. X GP), Pb u výroby skla, Hg u spalování odpadu a výroby chloru

Revize protokolu o těžkých kovech

Implementace: nepředstavuje problém pouze vzhledem k obdobné příloze V a příloze X Göteborského protokolu nutné analogické ověření a stejné strategické úvahy.

Ratifikace v zemích EU

Celkový stav implementace v EU:

Pouze Rumunsko dokončilo ratifikaci změn POPs protokolu (dosud držela prvenství ČR s dílčí ratifikací změn přílohy V a VII).

Údajně je v pokročilém stádiu ratifikace Belgie.

Rakousko, Luxembursko a Finsko vydali prohlášení, že revidovaný GP nebudou ratifikovat vzhledem k přítomnosti emisních stropů pro rok 2010, které jsou pro ně obtížně splnitelné.

Děkuji Vám za pozornost

pavel.gadas@mzp.cz

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

